

Er worden twee avonden georganiseerd in het kader van het Nationale Landschap:

25 OKTOBER een avond met als doel informatief en draagvlak peilend voor invulling nationaal landschap. De heer Geert Meeuwissen van nationaal landschap Laag Holland en de heer Christiaan Vermeer (boer, oprichter en oud voorzitter) van de Loonse en Drunense duinen komen aangeven hoe in hun gebied invulling wordt gegeven aan het nationale landschap (of park); de 10 Stellingen van Eemland worden gelanceerd en ook de trekker van Gewest Eemland LOP/ werkgroep nationaal landschap i.o W. Huijgen is die avond aanwezig.

22 NOVEMBER een avond voor positionering en statement bepaling over nationaal landschap. Daarvoor hebben we Wouter van Dieren (club van Rome, Waddenzee, IMSA) gevraagd een houtskoolschets te maken vanuit het gebied, Gedeputeerde J.P.Lokker van de Provincie Utrecht, Wethouder Wim Huijgen vanuit de lokale overheid (Gewest Eemland) en Frans ter Maten (vanuit de 'groene coalitie') geven hun eigen positie en visie licht op de invulling van het nationale landschap en de 10 Stellingen van Eemland.

Landschapsfonds Eem en Vallei

www.leev.nl

Zoekt u nog financiering voor een goed idee dat ten goede komt aan een mooi, toegankelijk en duurzaam platteland?

kijk op de website www.leev.nl voor de voorwaarden of bel met 033-4800883

Colofon

Nieuwsbrief van de agrarische natuurvereniging Ark en Eemlandschap

U kunt kopij sturen naar:
Ark&Eemlandschap
Bisschopsweg 5b
3752 LK Bunschoten
e-mail: info@arkeneemlandschap.nl

Vormgeving:
Graphicsound, Nijkerk
www.plattelandspromotie.nl

Aan dit nummer werkten mee:

Jan Huijgen
Maike van der Maat
Bart Pijnenburg
Dolf Logeman
Gert-Jan Elbers

Bestuur

Jan Huijgen (voorzitter)
Toon van 't Klooster (penningmeester)
Joop Wantenaar
Bert van den Hengel

Projectleider SAN

Rob Kole
033-2999408
06 13716667

Coördinator Recreatie

Maike van der Maat
030-2676528
06-23285225

Projectcoördinator

Gert-Jan Elbers
033- 2462279 of 06 53232415
e-mail gj.elbers@planet.nl

NIEUWSBRIEF

Jaargang 8, nummer 3, najaar 2005

**WEIDEVOGELSEIZOEN
2005 ZIT ER OP**

Van de voorzitter

Het weidevogel-seizoen 2005 zit er op, het najaar komt eraan.

Als Ark&Eemlandschap geven we de hoogste prioriteit aan onze agrarische natuur.

Weidevogelbeheer en bloemrijke slootkanten zijn onze speerpunten hierin. De vereniging is bezig om flexibeler pakketten mogelijk te maken, zodat gericht beheer van weidevogels mogelijk is. Als een boer, weidevogelzoeker of controleur ontdekt dat op bepaalde percelen plotseling meer grutto's of Kievitten huizen, dan niet afmaaien, maar daar flexibel beheer op toepassen. Boeren zijn nu ook gewend aan de weidevogels, de slootkantplanten zijn nog niet zo in het vizier. Daarom zullen we in het programma van 2006 daar ook meer actie in ondernemen. Ondernemen in de natuur goed voor de natuur en voor de boerenbeheerders!

Als vereniging hebben we ook ons als taak gesteld actief met ons landschap te bemoeien. Daarvoor hebben we nu een aanleiding: onze gebieden Eem-

land en Arkemheen zijn aangewezen als nationaal landschap. Wat betekent dat nu? Geeft dat meer regels en meer sores op het boerenbedrijf? Of hebben we een Michelinster erbij gekregen en krijgen we nu meer vergoed voor onze producten en diensten?

Om daar meer zicht op te krijgen hebben we dit najaar het Nationale Landschap op onze agenda gezet. Van belang voor boeren en voor onze burgerleden. We kijken om ons hoe andere gebieden ermee omgaan. En, we maken zelf de balans op en kijken waar we naar toe willen. Daarvoor zijn 10 actiepunten in de maak de 10 stellingen van Eemland die we op de najaarsvergadering aan u voor willen leggen. In een tweede avond zullen een aantal Bobo's (belangrijke luitjes) hierop reageren.

Offewel meer dan tweehonderd boeren en burger leden van Ark&Eemlandschap denk en praat mee over de toekomst van ons eigen prachtige open weidelandschap in de Eemdelta!

Veel leesplezier in dit nummer en tot ziens op de najaarsvergadering.

Jan Huijgen

**NATIONAAL LANDSCHAP
ARKEMHEEN-EEMLAND**

meer kans dan bedreiging

In de laatste planologische nota van het Rijk, de Nota Ruimte, staat het gebied Arkemheen-Eemland genoemd als een van de twintig Nationale Landschappen. Bij boeren bestaat de vrees dat er zo meteen niets meer mag. Bestuurslid Dolf Logemann dook in dit nieuwe fenomeen en zet de voors en tegens op een rij.

- In dit nummer**
- Van de voorzitter
  - Nationaal landschap door Dolf Logemann
  - Uitnodiging voor 25 oktober en 22 november
  - Gert-Jan Elbers verenigingscoördinator
  - Werkgroep recreatie
  - Opening derde klompenpad
  - Oproep voor klompenpaden
  - Project ga je mee naar't vee
  - Wandelen over boerenland: Struinctocht

Website Ark & Eemlandschap in de lucht

Ark & Eemlandschap heeft sinds kort een eigen website: www.arkneemlandschap.nl. Op deze website staat algemene informatie over de vereniging en alle activiteiten waar de vereniging zich mee bezig houdt. Tevens wordt alle actuele informatie op de website vermeld, zoals bijzondere activiteiten en evenementen, mededelingen en de Nieuwsbrieven. Als u dus op de hoogte wilt blijven van de laatste ontwikkelingen, kijk dan regelmatig op www.arkneemlandschap.nl! Indien er binnenkort een activiteit of evenement op uw bedrijf plaatsvindt dat u in de agenda van de website wilt vermelden, dan kunt u dit mailen naar info@arkneemlandschap.nl. Het is ook mogelijk om op de site een link te maken naar uw eigen website. Om dit te realiseren kunt u ook een mailtje sturen met uw bedrijfsnaam en uw eigen website naar info@arkneemlandschap.nl. Wij stellen het uiteraard ook op prijs als u de verenigingswebsite op uw eigen site wilt vermelden!

Werkgroep recreatie

In de vorige Nieuwsbrief stond een oproep van de werkgroep Recreatie. Deze werkgroep is inmiddels uitgebreid en bestaat momenteel uit: Bert vd Hengel, Dolf Logeman, Jos Tolboom, Leny Post en Gedra Tupker, met ondersteuning van Maike van der Maat.

De werkgroep heeft een werkplan opgesteld waarin de diverse activiteiten staan waar de werkgroep zich mee bezig gaat houden.

De werkgroep wil in ieder geval 2 á 3 bijeenkomsten per jaar organiseren voor de recreatieondernemers van Ark & Eemlandschap. De bijeenkomsten zullen bestaan uit een excursiegedeelte (het is dus de bedoeling om de bijeenkomsten iedere keer op een ander bedrijf te houden) en een gedeelte waarbij een spreker wordt uitgenodigd of een discussie zal plaatsvinden.

Ook wordt er momenteel een gezamenlijke folder ontwikkeld van de recreatieondernemers van Ark & Eemlandschap. Zie de mededeling hierover elders in de Nieuwsbrief.

De werkgroep werkt ook aan een informatiepaneel over de vereniging. Dit paneel kan worden gebruikt om de vereniging (en haar leden) te promoten op markten, braderieën en andere evenementen. Ook is het paneel te gebruiken als leden een open dag houden en hun bezoekers willen informeren over de vereniging.

Voor leden die interesse hebben om de bedrijfsstrategie voor hun plattelandstoeristische activiteiten verder te ontwikkelen, is het mogelijk om deel te nemen aan een nieuw op te richten studieclub, in samenwerking met het LEI.

De werkgroep probeert ook om ondernemers die gezamenlijk activiteiten willen gaan aanbieden, bij elkaar te brengen. Zo kunnen leuke afwisselende arrangementen worden ontwikkeld.

Indien u ook op de hoogte gehouden wilt worden van de activiteiten van de werkgroep recreatie, neem dan contact op met Maike van der Maat (tel: 06-23285225 of email: mvdmaat@hetnet.nl).

Folder plattelandstoerisme Eemland

Alle leden van Ark & Eemlandschap die een plattelandstoeristische activiteit aanbieden, hebben de mogelijkheid om hun bedrijf te promoten in een gezamenlijke folder. De werkgroep recreatie is bezig met de ontwikkeling van deze folder. Met de folder kunnen leden van A&E hun gasten informeren over andere activiteiten/ bedrijven in de regio. Ook wordt de folder bij VV's neergelegd, zodat recreanten op de hoogte worden gebracht van de plattelandstoeristische activiteiten in de regio.

Dit eerste jaar wordt de folder relatief eenvoudig van opzet: zwart-wit gedrukt op gekleurd A4 papier. Een vermelding in deze folder kost derhalve ook niet zoveel: circa 35 euro per bedrijf (als er meer ondernemers meedoen, wordt dit bedrag nog lager!).

Voor meer informatie en het aanleveren van teksten kunt u contact opnemen met Maike van der Maat (tel: 06-23285225 of email: mvdmaat@hetnet.nl).

KLOMPENPAD HET DERDE ERF GEOPEND

Mooi voorbeeld samenwerking boeren, burgers en bedrijven

De voorzitter Jan Huijgen overhandigde een graspol aan Stan Duifhuizen, de voorzitter van het Landschapsfonds Eem en Vallei. Daarvoor in ruil gaf de heer Duifhuizen een zakje gouden munten. Daarmee symboliseerden zij de nieuwe samenwerking tussen boeren, burgers en bedrijven. Het was een gezellige vrijdagmiddag in het weiland. Op 1 juli 2005 werd het Klompenpad het Derde Erf in Soest feestelijk geopend. Eemland heeft er een mooie recreatieve wandelroute bij dankzij openstelling van boerenland van onze leden Joop Wantenaar en Peter van den Breemer. Recreanten vinden het geweldig om de wei met de koeien te mogen delen.

Klompenpaden staan voor wandelen met extra beleving en veel aandacht aan de cultuurhistorie van het gebied. Grotendeels onverhard en vaak over stukken land die voorheen niet toegankelijk waren. Dit geldt zeker voor het klompenpad het Derde Erf in Soest. De route gaat door weilanden en over oude jaagpaden en melkstegen. De fraaie folder geeft informatie over de rijke geschiedenis van het gebied. Wethouder Witte van de gemeente Soest gaf aan dat hij aangenaam was verrast met dit initiatief van de boeren. De gemeente koesterde al langer een wens voor een wandelverbinding op deze plek.

De voorzitter van de vereniging Ark & Eemland-schap, Jan Huijgen ziet het pad als een voorbeeld van vernieuwde samenwerking tussen boeren en burgers; "Het landschap kan niet langer beschouwd worden als een bijproduct dat gratis door de boer wordt geleverd". Volgens hem is een nieuwe samenwerking nodig. Boeren kunnen hun grond beschikbaar stellen zodat burgers meer van dat landschap kunnen genieten. In ruil daarvoor verlangt hij een economische herwaardering vanuit de maatschappij. Hij dankte het Landschapsfonds

Eem en Vallei voor het mobiliseren van het geld om het toegangsrecht en beheer van het pad aan de boer te vergoeden. Het fonds wordt gesponsord door het Amersfoortse bedrijf Twynstra Gudde. Huijgen: "Dit biedt nieuwe perspectieven; niet alleen burgers, ook bedrijven nemen hun maatschappelijke verantwoordelijkheid voor de leefomgeving". Hij sprak de hoop uit dat nieuwe boer-burger-bedrijven coalities tot nog vele mooie klompenpaden in de Eempolders zullen leiden.

Huijgen refereerde naar het feit dat de Eempolders zijn uitgeroepen tot Nationaal Landschap. Hij vergeleek dat met een Michelinster of een Oscar nominatie voor het gebied. "Dat geeft een bijzondere waarde aan ons werk van de agrarische natuurvereniging. Als je er elke dag in woont en werkt valt dat niet op, maar ons gebied is internationaal uniek".

De voorzitter van het Landschapsfonds Eem en Vallei Stan Duifhuizen dankte de vele mensen die hebben meegeholpen aan het klompenpad. Ook hij sprak zich lovenswaardig uit over het feit dat het lokale bedrijfsleven verantwoordelijkheid neemt voor de kwaliteit en zorg van het landelijk gebied. Directeur Jongepier van Twynstra Gudde gaf aan hoe zijn bedrijf ook duidelijk belangen heeft. Hij zag het wel zitten zijn klanten mee te nemen voor een wandeling door het weiland.

Het klompenpad is 9 kilometer lang en vanaf vandaag open voor publiek. De folder is voor 1 euro verkrijgbaar bij het startpunt van de wandeling, bij de familie Wantenaar op hun boerderij het Derde Erf, tussen Soest en Amersfoort aan de Birkstraat 125 te Soest. De folder is ook te koop bij de VV's van Soest en Amersfoort.

Nationale Landschappen zijn gebieden met een bijzonder landschap. Ze zijn uitgekozen omdat hun landschap nationaal of internationaal uniek is. Behalve een fraai landschap hebben de uitgekozen gebieden veel natuur en goede recreatieve mogelijkheden. De regering wil de kwaliteiten van deze gebieden behouden en versterken.

Bedreiging of kans?

Onder boeren en bewoners bestaat de angst dat men nu te maken krijgt met allerlei beperkende regels. Inderdaad bestaat de kans dat via het streekplan en het bestemmingsplan extra spelregels worden opgelegd. Maar die hoeven niet altijd slecht uit te pakken voor de agrarische sector. In de Nota Ruimte staat immers dat de Nationale Landschappen zich sociaal-economisch voldoende moeten kunnen ontwikkelen. Die ontwikkeling moet dan wel in de pas lopen met de bijzondere kwaliteiten van het gebied.

De aanwijzing van Arkemheen-Eemland als Nationaal Landschap heeft mogelijk wel grote invloed op de verstedelijking. Die wordt door het Rijk in een Nationaal Landschap niet toegestaan. Ook grootschalige bedrijventerreinen, glastuinbouwgebieden en wegenplannen zullen in de Nationale Landschappen geen toestemming meer krijgen.

Strategie

De Agrarische Natuurvereniging Ark&Eemland heeft zich tot nu toe sterk gemaakt voor het weidevogel- en botanisch slootkantenbeheer. In de voorjaarsvergadering heeft het bestuur kenbaar gemaakt dit dienstenpakket te willen verbreden. In de volgorde van prioriteiten is dit 1) agrarisch natuurbeheer, 2) recreatie op de boerderij, 3)

landschapsbeheer en 4) dienstverlening op het gebied van milieu en energie. De aanwijzing van ons werkgebied als Nationaal Landschap, met de (beperkte) geldstromen die daar bij horen, past heel goed bij dit streven. Het lijkt mogelijk te worden om naast het agrarisch natuurbeheer binnenkort ook een pakket landschapsbeheer te gaan ontwikkelen. Ook de doelstelling 'recreatie op de boerderij' lijkt bij de aanwijzing als 'Nationaal Landschap gebaat. Beide zorgen voor extra inkomen op de boerderij, wat uiteraard van harte welkom is.

Al met al lijkt het er op dat de nadelen van het Nationaal Landschap meevallen en de voordelen wel eens groot kunnen zijn. Of die voordelen uiteindelijk opwegen tegen de nadelen is vooral afhankelijk van de invulling die met name de Provincie en de gemeentes er aan geven. Het is zaak dat de bewoners van het gebied hier goed bij betrokken worden. Ark&Eemland ziet het als haar taak om hiervoor te pleiten. Zelf zal zij daar ook actief aan deelnemen.

Dolf Logemann is burgerlid van het bestuur van Ark&Eemland

PS. Dit artikel is sterk ingekort. De volledige tekst vindt u op onze website: www.arkeneemland.nl

GERT-JAN ELBERS NIEUWE VERENIGINGSCOÖRDINATOR

Langs deze weg wil ik mij even voorstellen. Ik ben gevraagd om taken van Bart Pijnenburg over te nemen als verenigingscoördinator. Bart blijft als adviseur van het bestuur betrokken en zal ook wanneer het aan de orde is projecten binnen de vereniging uitvoeren.

Ik woon in Nijkerk en ben 51 jaar oud. Na mijn landbouwkundige opleiding ben ik praktijkleraar veehouderij geweest en heb een aantal jaren als bedrijfsleider op een melk-veebedrijf in Frankrijk gewerkt. Momenteel werk ik bij de De Landbouw Voorlichting afdeling Groen & Ruimte. Ik geef advies op het gebied van agrarisch natuurbeheer, natuurontwikkeling op landbouwgrond en platteland vernieuwing. Ik vind het leuk om op deze manier een bijdrage te leveren aan een vereniging die zich in wil zetten voor een mooi en leefbaar Ark & Eemland gebied. Naast mijn taken als secretaris van het bestuur help ik Rob Kole en Toon van 't Klooster met hand en spandiensten. Op deze manier leer ik de werkwijze van de vereniging en de problemen goed kennen. In de korte tijd dat ik meeloop zie ik dat een sterke vereniging een duidelijke rol in het gebied kan spelen. Dit geldt zowel voor de agrarisch ondernemers als de burgers die in het gebied wonen en het buitengebied gebruiken voor recreatie.

OPROEP VOOR SUGGESTIES VOOR NIEUWE KLOMPENPADEN

Naast agrarisch natuurbeheer is het openstellen van boerenland voor recreatief medegebruik iets wat snel belangrijk wordt voor boeren in Nederland. Onverharde wandelpaden zoals de Klompenpaden zijn het meest concrete voorbeeld. In Eemland krijgen boeren een vergoeding van 0,75 euro per meter voor openstelling en onderhoud vanuit het Landschapsfonds Eem en Vallei. Klompenpaden zijn rondwandelingen tussen 3 en 15 kilometer die grotendeels over onverharde paden lopen. De vereniging is bezig met plannen voor nieuwe klompenpaden; in de gemeenten Eemnes en Bunschoten.

Heeft u een idee waar meer klompenpaden mogelijk zijn in Eemland, neemt u dan eens contact op met Maïke van de Maat, 06-23285225 of email: mvdmaat@hetnet.nl

8 SCHOOLKLASSEN OP BOERDERIJBEZOEK

In het voorjaar van 2005 hebben onze leden 170 schoolkinderen mogen ontvangen voor een leerzame boerderij-ervaring. Docenten, boeren en kinderen waren enthousiast dus wil de vereniging hier graag verder mee gaan. Een docent schreef; "Het was geweldig en de kinderen hebben zich heerlijk uitgeleefd. Blijf dit vooral organiseren voor scholen, want zo een rijke leeromgeving vind je nergens anders".

Dit project kon de vereniging uitvoeren dankzij financiële steun van het Landschapsfonds Eem en Vallei. Scholen betaalde een eigen bijdrage van 1,50 euro per kind. Eigenlijk zou deze bijdrage omhoog moeten om deze activiteit zonder subsidie te kunnen organiseren.

In 2005 draaide het project in Amersfoort en Hoogland. In de toekomst zouden we ook in de rest van ons werkgebied schoolbezoeken kunnen gaan organiseren. Voor meer

informatie over dit scholenproject kunt u bellen met Bart Pijnenburg, 06-221 37239

WANDELLEN OVER BOERENLAND: STRUINTOCHT

In vorige edities van de Nieuwsbrief heeft u al het een en ander kunnen lezen over "wandelen over boerenland". Inmiddels heeft Ark & Eemland samen met Landschapsbeheer Utrecht een wandelpad over boerenland ontwikkeld: Klompenpad Het Derde Erf in Soest. Enkele leden van A&E hebben hiertoe hun gronden opengesteld voor wandelaars. Er zijn momenteel nog enkele nieuwe paden in ontwikkeling, waarvoor wij ook weer een beroep willen doen op leden en uiteraard ook niet-leden.

Er zijn op en rond jullie bedrijven waarschijnlijk heel veel

meer prachtige wandelingen te maken, over kavelpaden, door de polder, etc. Een Klompenpad dat zeven dagen per week is opengesteld, is waarschijnlijk niet voor iedereen haalbaar/wenselijk. Maar het is misschien wel een leuk idee om deze stukjes éénmalig open te stellen en anderen een keertje mee te laten genieten van deze struintochten. Daarom willen wij jullie vragen: wie vind het leuk om éénmalig zijn land/ kavelpad open te stellen, zodat we een (of meerdere, als er genoeg aanmeldingen zijn) struintocht kunnen organiseren?

Geïnteresseerden kunnen zich melden bij Maïke van der Maat, tel: 06-23285225 of email: mvdmaat@hetnet.nl